

Kamenolom Zdechovice – Dotěžení zásob biotitické žuly v severní a severovýchodní části ložiska

Ing. Aneta Maleňáková, Ing. Radmila Zapletalová

KAMENOLOMY ČR s.r.o., Polanecká 849, 721 08 Ostrava – Svinov

aneta.malenakova@mineral.eu.com

radmila.zapletalova@mineral.eu.com

Abstrakt

Společnost KAMENOLOMY ČR s.r.o. provádí v současné době hornickou činnost na 41 činných provozovnách po celé České Republice. V kamenolomu Zdechovice, nacházejícím se v Pardubickém kraji, probíhá těžba biotitické žuly. Jedná se o výhradní ložisko nevyhrazeného nerostu.

Za účelem hospodárného vydobytí ložiska došlo v severní a severovýchodní části lokality k rozšíření těžby mimo stanovené bloky zásob, až k hranici dobývacího prostoru Zdechovice. Hlavním důvodem rozšíření prostoru těžby jsou vydobytí co největšího množství zásob ložiska a zvětšení těžebního prostoru tak, aby vznikl dostatečný prostor pro další případné zahloubení.

Navrhovanou změnou dojde ke snížení kubatury vázaných zásob a naopak ke zvýšení zásob vytěžitelných. Použity budou stávající dobývací metody, technologie a mechanismy.

1. Úvod

V kamenolomu Zdechovice je těžen nevyhrazený nerost stavební kámen. Těžba probíhá ve stanoveném dobývacím prostoru a ve stanovených blocích zásob. Za účelem hospodárného vydobytí ložiska byla na základě § 30, odst. 1 zákona č. 44/1988 Sb., o ochraně a využití nerostného bohatství, v platném znění, § 5 odst. 1 a Přílohy č. 10 k vyhlášce 369/2004 Sb., o projektování, provádění a vyhodnocování geologických prací, oznamování rizikových geofaktorů a o postupu při výpočtu zásob výhradních ložisek provedena změna hornické činnosti.

Původní Plán otvírky přípravy a dobývání (POPD) řešil těžbu ložiska v hranicích povolené hornické činnosti (v blocích zásob). Hranice bloků zásob neodpovídaly hranicím dobývacího prostoru (DP). Tak by zůstala část zásob v severní části ložiska nedotěžena. Změnou hornické činnosti, která byla provedena v listopadu 2007 byla povolena hornická činnost až k hranicím DP a to v severní části ložiska.

2. Obecně o ložisku

Ložisko Zdechovice – Strážník se nachází v prostoru mezi obcemi Zdechovice a Chvaletice (viz. Mapa širšího okolí, Obr.č.1). Leží na plochem návrší, protaženém ve směru severozápad – jihovýchod o nadmořské výšce cca 270 m n. m. Geomorfologicky náleží do českomoravské vrchoviny. Rozsah těžby je vymezen dobývacím prostorem Zdechovice (ev.č. 7 0853). Pro ložisko je stanoveno CHLÚ Chvaletice II.

Průmyslová těžba na ložisku byla zahájena v první polovině dvacátého století. Těžil se stavební kámen pro kamenickou výrobu i pro výrobu drtí. Povrchová těžba probíhá ve třítážovém jámovém lomu. Hlavní těženou horninou je narůžovělá až načervenalá biotitická žula. Ostatní horniny (šedá a zelenavá žula, apolitická žula a diabas) jsou zastoupeny v podřadné míře a při těžbě jsou zahrnovány do suroviny. Nadloží ložiska je tvořeno kamenitými hlínami a vátými písky.

Obr. č. 1: Mapa širšího okolí

3. Ověření zásob v předmětné části

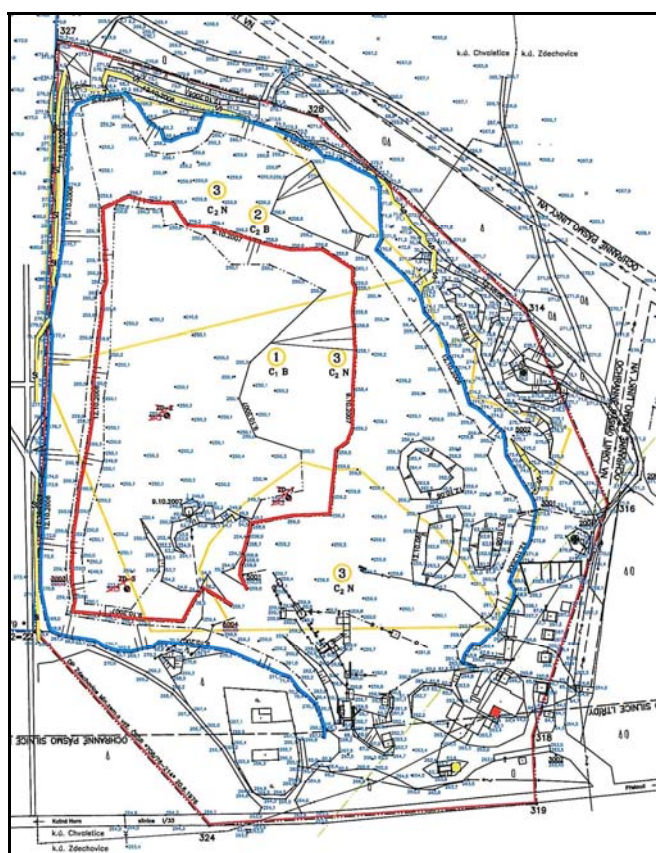
Pro realizaci výše uvedené změny hornické činnosti musel být nejdříve proveden geologický průzkum a ověřeny zásoby v severním severovýchodním předpolí lomu.

V únoru 2007 byly provedeny tři ověřovací bezjádrové vrty o celkové odvrtané metrži 84 bm. Realizované vrtné práce se nacházely relativně blízko kontaktu s masívem chvaletické žuly a podle zastižených hornin se dotčená část předpolí lomu nachází v tzv. předložiskovém oddíle, z něhož se postupně vyvíjí na krátké vzdálenosti oddíl ložiskový. Zásoby tak byly v dané části ověřeny.

Hydrogeologické poměry lokality jsou jednoduché a navrhovaným rozšířením nedošlo k žádným změnám.

4. Zásoby

Hranice DP zůstávají beze změn. (hranice DP a celková situace kamenolomu je patrná z Obr. č. 2). Navrhovanou změnou dojde ke zvětšení vytěžitelných zásob ložiska, které by jinak zůstaly uzavřeny v závěrných svazích. Všechny pozemky, kterých se změna týká byly již v minulosti dočasně či trvale vyňaty. Po odlesnění pozemků budou plochy určené k těžbě připraveny k provedení skrývkových prací.

Obr. č. 2: Mapa kamenolomu Zdechovice (bez měřítka)

Horniny je možno rozčlenit na surovinu výhradního ložiska Zdechovice (omezena hranicemi bloků zásob) a méně kvalitní horninu vhodnou jako podsypové materiály, nacházející se v DP Zdechovice a současně mimo ložisko Zdechovice.

V DP Zdechovice se na základě Ročního výkazu o pohybu a stavu zásob výhradního ložiska Zdechovice k datu 31. 12. 2006 nacházelo 2 606 000 m³ geologických zásob kamene, z toho 1 748 000 m³ zásob vytěžitelných.

Vázané zásoby na výhradním ložisku Zdechovice představovaly k datu 31. 12. 2006 kubaturu 858 000 m³.

Navrhovanou změnou dojde ke zvýšení vytěžitelných zásob v dané rozšiřované oblasti o 171 905 m³. Bude tak snížena kubatura vázaných zásob na objem 686 095 m³ (858 000 – 171 905) – jedná se o rozdíl současných zásob a vytěžitelných zásob ložiska Zdechovice, získaných posunutím hranic těžby na hranice dobývacího prostoru. Výsledky výpočtů objemů zásob suroviny v rozšíření těžby na kamenolomu Zdechovice jsou uvedeny v následující tabulce.

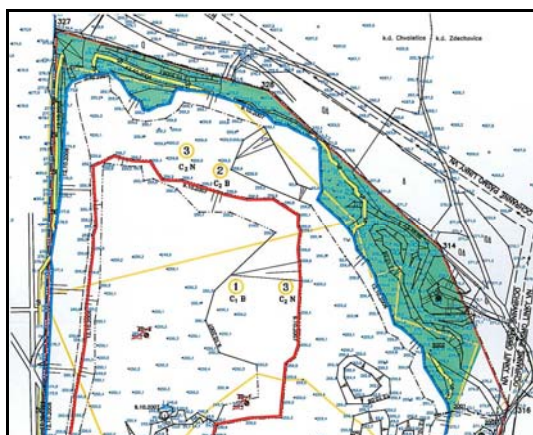
Pro navrhovanou změnu plánu OPD bude potřeba skrýt cca 43 994 m³ nadložních hmot, které budou většinou realizovány prodejem.

Tabulka č. 1: Objem zásob suroviny v rozšíření těžby

OBLAST	SKRÝVKA 1. těžební řez		VYTĚŽITELNÉ ZÁSoby 2. – 4. těžební řez	
	[m ³]	[t]	[m ³]	[t]
Severozápadní část	15 224	39 582	61 850	160 810
Severovýchodní část	28 770	74 802	110 055	286 143
CELKEM	43 994	114 384	171 905	275 194

5. Způsob otvírky, přípravy a dobývání

V první fázi budou odstraněny skrývky a ostatní průvodní horniny. Skrývková vrstva bude po celé délce rozšířeného území přibližně 3 m. Oblast týkající se rozšíření je znázorněna na Obr. č.3. Skrývkové zeminy a horniny, průvodní horniny a výklizové partie ložiska budou alternativně realizovány prodejem.

Obr. č.3: znázornění rozšiřované oblasti

Stávající dobývací metoda, pomocí trhacích prací velkého i malého rozsahu, zajišťuje dostatečnou bezpečnost i racionální vydobytí ložiska. Trhací práce velkého rozsahu budou po dobu platnosti této změny POPD prováděny podle platného generelního projektu. Trhací práce malého rozsahu pak podle platného technologického postupu.

S ohledem na nerovnoměrnou fragmentaci při clonových odstřelech je nutno provádět sekundární rozpojování nadměrných kusů rubaniny pomocí pneumatického bouracího kladiva.

Uvedená dobývací metoda se osvědčila a odpovídá současnému stupni vývoje báňské techniky. V budoucnu může dojít vlivem vývoje techniky ke změnám v metodách dobývání, např. nasazením jiných modernějších těžebních strojů.

Doprava rozpojené horniny je zajišťována navážkovými nákladními vozidly.

V současné době probíhá těžba na 2. a 3. těžebním řezu. Dále proběhne zahloubení na 4. těžební řez. Báze a výšky těžebních řezů jsou uvedeny v Tabulce č. 2.

Tabulka č. 2: Báze a výšky těžebních řezů

Těžební řez číslo	Báze řezu	Výška řezu
1.	cca 260 m n. m.	cca 11 – 15 m
2.	cca 250 m n. m.	cca 10 m
3.	cca 235 m n. m.	cca 15 m
4.	cca 220 m n. m.	cca 15 m

Parametry konečných závěrných svahů v severní a severovýchodní části lomu zůstávají oproti současně platnému POPD (povolení vydáno OBÚ Trutnov, č.j. 3532/1/06 ze dne 3.10.2006) nezměněny, tzn.:

Závěrný sklon etáží: závěrný svah 1. řezu 34°- 54°

závěrné svahy 2. – 4. řezu budou ponechány bez dalších úprav
tak jak se v rámci dobývání vytvoří

Generální závěrný svah: 62°

Sklon lomové stěny: 80°

Šířky berm: 3 m

Pro úpravu těžené suroviny bude nadále využívána stávající technologická linka, v případě zvýšeného odbytu potom linka mobilní.

6. Závěr

Změna hornické činnosti byla provedena ve smyslu § 10 odst. 10 zákona č. 61/1988 Sb., o hornické činnosti, výbušninách a o státní báňské správě, ve znění pozdějších předpisů a § 6 vyhl. ČBÚ č. 104/1989 Sb., o povolení změny v plánu OPD výhradního ložiska povrchovým způsobem.

Navrhovaná změna probíhá v rámci stanoveného dobývacího prostoru Zdechovice. Výhodou této změny je navýšení zásob a prodloužení životnosti lokality, při minimálních finančních nákladech.

Rozšíření není z ekonomického hlediska spojeno s většími finančními náklady. Zásadní věci jako trhací práce, způsob nakládky, dopravy a úprava nerostné suroviny zůstávají nezměněny. Taktéž plán sanace a rekultivace zůstává v nezměněné podobě.

Literatura

[1] Zíma J., Přehodnocení zásob stavebního kamene, Zdechovice- Strážník, Chomutov 2007.

[2] Starý L., POPD kamenolom Zdechovice, Liberec 2006.

Seznam obrázků

Obr. č. 1: Mapa širšího okolí

Obr. č. 2: Situace kamenolomu Zdechovice

Obr. č. 3: Znázornění rozšiřování oblasti

Seznam tabulek

Tabulka č.1: Objem zásob suroviny v rozšíření těžby

Tabulka č. 2: Báze a výšky těžebních řezů